A Bizottság határozatának összefoglalója

(2015. július 17.)

egy összefonódásnak a belső piaccal és az EGT-megállapodásban foglaltak érvényesülésével összeegyeztethetőnek nyilvánításáról

(Ügyszám: M.7408 – Cargill/ADM Chocolate Business)

(az értesítés a C(2015) 4840 final számú dokumentummal történt)

(Csak az angol nyelvű szöveg hiteles)

(2017/C 232/13)

A Bizottság 2015. július 17-én a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, 2004. január 20-i 139/2004/EK tanácsi rendelet [1] *és különösen annak 8. cikke (2) bekezdése értelmében határozatot fogadott el egy összefonódási ügyben. A határozat teljes szövegének betekinthető változata az ügy hiteles nyelvén a Versenypolitikai Főigazgatóság honlapján, az alábbi címen található meg: http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html*

(1) 2015. január 19-én a Bizottság a 139/2004/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: a 139/2004/EK rendelet) 4. cikke szerint bejelentést kapott a Cargill, Incorporated (a továbbiakban: Cargill, Egyesült Államok) által tervezett összefonódásról, amely szerint e vállalkozás részesedés- és eszközvásárlás útján irányítást szerez az összefonódás-ellenőrzési rendelet értelmében az Archer Daniels Midland Company iparicsokoládé-üzletága (a továbbiakban: az ADM iparicsokoládé-üzletága, Egyesült Államok) felett (a továbbiakban: az ügylet). A Cargill és az ADM iparicsokoládé-üzletága a továbbiakban együttesen felekként kerülnek említésre.

I. **A FELEK**

(2) A Cargill egy élelmiszerek, valamint mezőgazdasági és kockázatkezelési termékek és szolgáltatások nemzetközi előállítása és értékesítése terén tevékenykedő, az Egyesült Államokban székhellyel rendelkező vállalkozás. A Cargill üzletágai között jelen van az ipari csokoládé, valamint a zsíralapú bevonóanyagok és töltelékek (többek között kakaós bevonómassza) előállítása és értékesítése, továbbá az ipari csokoládé gyártása során használt félkész kakaótermékek előállítása és értékesítése is.

(3) Az ADM iparicsokoládé-üzletága ipari csokoládé, valamint zsíralapú bevonóanyagok és töltelékek (többek között kakaós bevonómassza) előállításával és értékesítésével foglalkozik. Az anyavállalat, az Archer Daniels Midland Company tevékenységei között szintén szerepel a félkész kakaótermékek előállítása és értékesítése (a továbbiakban: az ADM kakaóüzletága). Az Archer Daniels Midland Company szerződést kötött az Olam International Limited (a továbbiakban: Olam) vállalkozással az ADM kakaóüzletágának értékesítésére [2]. Az ADM upstream kakaóüzletágát így az Olam, downstream iparicsokoládé-üzletágát pedig a Cargill vásárolná fel.

II. **AZ ÜGYLET**

(4) A felek 2014. augusztus 28-án adásvételi keretszerződést írtak alá, amely értelmében a Cargill felvásárolja az ADM csokoládé-üzletágát alkotó eszközöket és tőkerészesedéseket. A Cargill ezáltal az ügylet révén kizárólagos irányítást szerez az ADM iparicsokoládé-üzletága felett.

III. **INDOKOLÁS**

(5) Az ügylet a következőket eredményezi:

a) horizontális átfedések az ipari csokoládé előállítása és értékesítése terén,

b) függőleges kapcsolódások a félkész kakaótermékek előállítása és értékesítése (upstream) és az ipari csokoládé előállítása és értékesítése (downstream) között, valamint

c) horizontális átfedések a kakaós bevonómassza előállítása és értékesítése terén.

A. **AZ ÉRINTETT TERMÉKPIACOK**

Bevezetés a csokoládé/kakaó értékláncba

(6) A leszüretelt kakaóbabot először kiszárítják és erjesztik, majd feldolgozzák és megőrlik, így folyékony kakaómasszát állítanak elő. A folyékony kakaómassza további préselés útján kakaóvajra (~45 %) és kakaópogácsára (~55 %) választható szét; ez utóbbi porításával állítható elő a kakaópor. A folyékony kakaómassza és a kakaóvaj – cukor és tejpor hozzáadásával – képezi a végfelhasználóknak szánt csokoládétermékek (például csokoládédesszertek, kekszek, pékáruk, jégkrémek és gabonapelyhek) előállítása során felhasznált ipari csokoládé gyártásának alapanyagát. Az ipari csokoládét folyékony halmazállapotban (fűtött teherautók használatával) vagy szilárd formában szállítják az ügyfeleknek.

[1] HL L 24., 2004.1.29., 1. o.

[2] Az ADM kakaóüzletágának az Olam International Limited általi felvásárlását az Európai Bizottság 2015. június 10-én feltétel nélkül engedélyezte; lásd az „M.7510 – Olam/ADM Cocoa Business” ügyet.

(7) A zsíralapú bevonóanyagok és töltelékek növényi zsírokból, cukorból és ízesítőből álló keverékek. A kakaós bevonómasszák olyan kakaóízű, zsíralapú bevonóanyagok és töltelékek, amelyeket sajátos termékjellemzőik vagy alacsonyabb áruk miatt néha csokoládé helyett alkalmaznak a végfelhasználói termékek előállítása során.

Ipari csokoládé

(8) A Bizottság birtokában lévő adatok arra mutatnak, hogy a folyékony és a szilárd ipari csokoládé elkülönülő termékpiachoz tartozhat. Az ipari csokoládét – különösen az évente néhány száz tonnánál nagyobb mennyiséget – vásároló ügyfelek általában nem tudnak váltani a folyékony és a szilárd csokoládé felhasználása között. A folyékony csokoládé olcsóbb, valamint könnyebben és időtakarékosabban kezelhető a feldolgozóüzemben. Ezenkívül ahhoz, hogy folyékony helyett szilárd ipari csokoládét állítson elő vagy fordítva, a gyártónak kiegészítő berendezésekbe kell beruháznia; ráadásul nem minden szállító kínálatában szerepel mind a szilárd, mind a folyékony ipari csokoládé. A termékpiac meghatározása mindamellett ebben a tekintetben nyitva hagyható, mivel a termékpiac pontos meghatározása nem módosítaná a versenyjogi értékelést.

(9) A Bizottság mérlegelte továbbá az étcsokoládé, a tejcsokoládé és a fehér csokoládé, illetve a hagyományos és a különleges (többek között tanúsított, bio és/vagy nyomon követhető eredetű) csokoládé közötti különbségtétel lehetőségét is. A termékpiac meghatározása ebben a tekintetben is nyitva hagyható, mivel nem befolyásolja a versenyjogi értékelés eredményét.

Félkész kakaótermékek

(10) Figyelembe véve korábbi gyakorlatát, a Bizottság úgy véli, hogy a félkész kakaótermékeket a folyékony kakaómassza, a kakaóvaj és a kakaópogácsa/kakaópor tekintetében elkülönülő termékpiacokra kell felosztani. Ezen túlmenően nyitva hagyható az a kérdés, hogy a hagyományos és a különleges félkész kakaótermékek elkülönülő termékpiacot képeznek-e, mivel a termékpiac pontos meghatározása nem módosítaná a versenyjogi értékelést.

Zsíralapú bevonóanyagok és töltelékek; kakaós bevonómassza

(11) A Bizottság – az árban, az ízben és az állagban mutatkozó eltérések, valamint a termékekre vonatkozó eltérő jogi rendelkezések miatt – úgy véli, hogy a kakaós bevonómassza az ipari csokoládétól elkülönülő termékpiacot alkot. Ezen túlmenően nyitva hagyható az a kérdés, hogy a kakaós bevonómassza az egyéb zsíralapú töltelékektől elkülönülő termékpiacot képez-e, mivel a termékpiac pontos meghatározása nem módosítaná a versenyjogi értékelést.

B. **AZ ÉRINTETT FÖLDRAJZI PIACOK**

Ipari csokoládé

(12) A Bizottság szerint az ipari csokoládé érintett földrajzi piaca nem terjed ki az EGT egészére, hanem a felek üzemei, illetve ügyfelei körüli, 500 km-es sugarú, kör alakú szolgáltatási körzeteknek felel meg. A Bizottság birtokában lévő adatok ezenfelül a nemzeti piacok jelentőségét is felvetik.

(13) A felek beadványaival ellentétben a piaci vizsgálat több olyan tényt is feltárt, amely arra mutat, hogy az ipari csokoládé fizikai és keresleti jellemzői miatt a terméket a gyakorlatban csak korlátozott távolságra szállítják. A Bizottság összegyűjtötte a felek és fő iparicsokoládé-piaci versenytársaik ügyleteire vonatkozó 2013. és 2014. évi adatokat. Az ezen adatokból kirajzolódó szállítási sémák szerint az összes ipari csokoládé 80 %-át mintegy 500 km-es távolságon belülre szállítják. Ezenfelül a folyékony csokoládét a szilárd csokoládéhoz képest viszonylag rövidebb távolságokra szállítják. Az ügyfelek többsége kifejtette, hogy – elsősorban a tárolási kapacitások szűkössége miatt – főként időzített (just-in-time) szállítást vesz igénybe, ezért viszonylag rövid távolságról rendeli a folyékony csokoládét.

(14) A Bizottság vizsgálata ezenkívül feltárta, hogy a nemzeti határok is szerepet játszanak az ipari csokoládé rendelési és szállítási sémájában. A Bizottság rekonstrukciója szerint például a Németországban felhasznált folyékony csokoládé 70 %-át Németországban gyártják. Ez a számadat még magasabb Franciaország (76 %), az Egyesült Királyság (90 %), Hollandia (86 %) és Belgium (98 %) esetében, és arra mutatnak, hogy az ügyfelek összességében csak korlátozott mértékben vásárolnak külföldről.

(15) A földrajzi piac meghatározása mindamellett ebben a tekintetben nyitva hagyható, mivel a földrajzi piac pontos meghatározása nem módosítaná a versenyjogi értékelést.

Félkész kakaótermékek

(16) Bizonyos tények arra utalnak, hogy a félkész kakaótermékek földrajzi piaca EGT- vagy világszintű lehet. A földrajzi piac meghatározása mindamellett ebben a tekintetben nyitva hagyható, mivel a földrajzi piac pontos meghatározása nem módosítaná a versenyjogi értékelést.

Zsíralapú bevonóanyagok és töltelékek; kakaós bevonómassza

(17) A zsíralapú bevonóanyagok és töltelékek (beleértve a kakaós bevonómasszát) földrajzi piacának meghatározása nyitva hagyható, mivel a versenyjogi értékelést nem módosítaná, hogy azt nemzeti piacokként vagy a felek üzemei körüli szolgáltatási körzetekként határoznák meg.

C. **VERSENYJOGI ÉRTÉKELÉS**

Németországot érintő horizontális átfedések az ipari csokoládé terén

(18) Az összefonódás eredményeként létrejövő vállalkozás Németország szintjén [50–60] % feletti piaci részesedéssel rendelkezne, és ez a szám a felek németországi üzemei körüli értékesítési régiókban figyelembe vehető – az egyes üzemek, illetve ügyfelek körüli – szolgáltatási körzetek esetében is bizonyosan meghaladná az [50–60] %-ot (sőt sok esetben akár az [50–60] %-ot vagy a [60–70] %-ot is). Ezenkívül a felek németországi üzemei körül elhelyezkedő iparicsokoládé-piacok koncentráltak, és az ügylet eredményeképpen jelentősen tovább emelkednének a HHI index szerint mért koncentrációs szintek.

(19) A Bizottság piaci vizsgálatában észrevételt tevő, Németországban termelőüzemet működtető ügyfelek egyértelmű többsége aggályainak adott hangot az ügylet hatását illetően, különösen az áremelkedés tekintetében. Néhány versenytárs megerősítette, hogy az ügylet a várható versenyszűkülés miatt az árak és az árrések emelkedését eredményezné.

(20) Ami a felek közötti verseny szorosságát illeti, a felek németországi üzemeinek földrajzi közelsége, a kakaóbab beszerzése kapcsán az értéklánc előző szintjével való integrációjuk, a félkész kakaótermékek feldolgozásával összefüggő tevékenységeik, a mennyiségvezérelt piaci szegmens kiszolgálására való képességük, valamint méretük és globális nagyságrendjük révén a Cargill és az ADM hasonló pozíciót foglal el az iparicsokoládé-kereskedelem terén.

(21) A feleknek a németországi üzemeik körüli értékesítési régiókban meglévő ügyfelei számára nehézséget okozhat a más beszállítókra való váltás, ezért ki lehetnek szolgáltatva az áremeléseknek, mivel i. az ügyfelek az ellátás biztonsága és a versenyképes árak biztosítása miatt több forrásból szerzik be a termékeket, ii. kevés alternatív beszállító áll rendelkezésre, valamint iii. ezen alternatív beszállítók közül sokan számos szempontból – termelőüzemeik kis mérete, korlátozott termékportfóliójuk, a potenciális ügyfelekkel az értékesítési lánc későbbi szintjein fennálló versenyhelyzetük, termelőüzemeik elhelyezkedése, illetve iparicsokoládé-termékeik minősége miatt – kedvezőtlenebb megoldást jelentenek, mint a három nagy beszállító (a Barry Callebaut és a felek).

(22) Ezen túlmenően a feleknek a németországi üzemeik körüli értékesítési régiókban működő versenytársai korlátozott kapacitással rendelkeznek, ezért jelenleg nem képesek olyan mértékben növelni a termelésüket, hogy meg tudják akadályozni a felek által az ügyletet követően végrehajtandó esetleges áremelést. Noha a felek fő versenytársa, a Barry Callebaut jelenleg nyugat-európai kapacitásának bővítését tervezi, a Bizottság véleménye szerint ez a kapacitásbővítés nem biztosít további ösztönzést számára ahhoz, hogy megakadályozza a folyékony csokoládé árában az ügylet után bekövetkező emelkedést, mivel a Barry Callebaut fő stratégiai célkitűzése a feltörekvő piacokon való terjeszkedés az óriásvállalati ügyfelekkel (például az Unileverrel vagy a Mondelezzel) kötött alvállalkozói szerződések útján, valamint az ínyenc és különleges termékek terén.

(23) A piaci belépést akadályozó tényezők miatt és a felek által megnevezett potenciális piaci belépőkkel (többek között vertikálisan integrált csokoládégyártókkal, például a Mondelezzel és a Nestlével) folytatott konzultációja alapján a Bizottság valószínűtlennek találja, hogy a felek németországi üzemei körzetében a jövőben új szereplők lépnének be az iparicsokoládé-gyártás piacára. Ezenfelül nem áll rendelkezésre meggyőző bizonyíték arra, hogy – különösen az ipari csokoládét vásároló kis- és középméretű ügyfelek részéről – elegendő vevői erő állna rendelkezésre ahhoz, hogy jelentős versenynyomást gyakoroljanak a felekre.

Más országokat érintő horizontális átfedések az ipari csokoládé terén

(24) Belgium, Franciaország, Hollandia és az Egyesült Királyság piaci struktúrája nagymértékben különbözik a németországi piacszerkezettől és a felek németországi üzemei közötti kiterjedt területi átfedésektől.

(25) Az Egyesült Királyságban alacsonyabb (25 % körüli) a felek együttes piaci részesedése; a piacvezető pozíciót 66 %-kal a Barry Callebaut tölti be. Az alacsonyabb együttes részesedés és az erős versenytárs jelenléte miatt a piaci vizsgálat egyesült királyságbeli válaszadói összességében nem jeleztek az ügyletből eredő versenyhatást. Ugyanez volt a helyzet a hasonló piaci struktúrájú Belgium és Hollandia esetében is. Franciaországban az ügylet az ADM alacsony piaci részesedése és az alternatív beszállító, a Cémoi erős pozíciója folytán egyáltalán nem vet fel versenyjogi aggályokat.

Függőleges kapcsolódások a félkész kakaótermékek és az ipari csokoládé között

(26) Az ügylet függőleges kapcsolódások kialakulásához vezet a Cargill félkész kakaótermékek előállításával és forgalmazásával kapcsolatos tevékenysége, valamint a felek ipari csokoládéhoz kapcsolódó downstream tevékenységei között. Mivel a Cargill szerény pozíciót foglal el az upstream kakaópiacokon, és több alternatív beszállító is rendelkezésre áll, a Bizottság úgy véli, hogy az ügylet nem vet fel inputkizárással kapcsolatos aggályokat a félkész kakaótermékek tekintetében.

(27) Ezenfelül az ügylet keretében a Cargill és az ADM kakaóüzletága átmeneti szállítási megállapodást kötött, amely értelmében a Cargill kakaótermékeket vásárol az ADM kakaóüzletágától az ügylet keretében felvásárolt iparicsokoládé-üzemek ellátása érdekében. A nyílt piacon elérhető kapacitás azonban nem változik. A Cargill ráadásul többletkapacitással rendelkezik a kakaótermékek gyártása terén. A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy az átmeneti szállítási megállapodás nem ösztönzi az összefonódó feleket az upstream kakaópiacokon folyó verseny mérséklésére, és hogy a Cargillt a megállapodás megújítására ösztönző tényezők nem eléggé jelentősek ahhoz, hogy versenyjogi aggályokat vessenek fel.

Horizontális átfedések a zsíralapú bevonóanyagok és töltelékek, valamint a kakaós bevonómassza terén

(28) A felek az ügylet után is szerény együttes piaci részesedéssel rendelkeznek majd a zsíralapú bevonóanyagok és töltelékek, valamint a kakaós bevonómassza piacán; az ügylet csak két piacot érint, amelyeken a felek mintegy 30 %-os részesedéssel rendelkeznek (és ez a részesedés csak kismértékben, kevesebb mint 5 %-kal, illetve 10 %-kal emelkedik). A piaci vizsgálat eredményei nem igazolták, hogy versenyjogi aggályok merültek volna fel kifejezetten a zsíralapú bevonóanyagok és töltelékek, illetve a kakaós bevonómassza tekintetében.

Következtetés

(29) A Bizottság úgy véli, hogy az ügylet jelentős mértékben akadályozza a hatékony versenyt a németországi ügyfeleknek, illetve az ADM mannheimi (Németország) és a Cargill németországi üzeme szolgáltatási körzetének átfedő területein működő ügyfeleknek értékesített ipari csokoládé piacán.

(30) Az ügylet nem akadályozza jelentős mértékben a hatékony versenyt i. az ADM és a Cargill belgiumi, franciaországi és egyesült királyságbeli üzemei szolgáltatási körzetének átfedő területein működő ügyfeleknek értékesített ipari csokoládé, ii. a félkész kakaótermékek és iii. a kakaós bevonómassza piacán.

D. **KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSOK**

A kötelezettségvállalások ismertetése

(31) A Bizottság által megfogalmazott versenyjogi aggályok eloszlatása érdekében a felek 2015. május 4-én módosításokat nyújtottak be az ügylethez (a továbbiakban: a 2015. május 4-i kötelezettségvállalások). A Cargill a 2015. május 4-i kötelezettségvállalásokban vállalja, hogy megfelelő vevőnek eladja az ADM mannheimi (Németország) iparicsokoládé-üzemét. A mannheimi üzem az ADM legnagyobb európai és egyetlen németországi iparicsokoládé-üzeme.

(32) A 2015. május 4-i kötelezettségvállalások között szerepel egy, a vevő döntése szerint az Olammal vagy az ADM-mel (aszerint, hogy éppen akkor melyik tulajdonában lesz az ADM kakaóüzletága) vagy a Cargillel kötendő beszállítási megállapodás is. A 2015. május 4-i kötelezettségvállalások nem rendelkeznek a szellemitulajdon-jogokról, a különleges csokoládétermékek gyártására vonatkozó szerződésekről, valamint az ügyfelekkel kötött szerződésekről, amennyiben nem a mannheimi üzemben állítják elő a teljes mennyiséget. A 2015. május 4-i kötelezettségvállalások ezenfelül nem tartalmaznak a vevőre vonatkozó olyan konkrét kritériumot, amely szerint a vevőnek szakismerettel kell rendelkeznie a kakaó és a csokoládé értéklánca terén.

A kötelezettségvállalások értékelése

(33) A 2015. május 4-i kötelezettségvállalások közel az összes értékesítési átfedést lefednék Németország és a versenyjogi aggályok által érintett terület tekintetében, így eloszlatná a felek tevékenységei között ezen a területen fennálló horizontális átfedésekkel kapcsolatos aggályokat. Ennek megfelelően a piaci teszt válaszadóinak többsége úgy vélte, hogy a 2015. május 4-i kötelezettségvállalások teljes mértékben eloszlatják az ügylettel kapcsolatos versenyjogi aggályokat.

(34) A piaci teszt eredményei és értékelése alapján azonban a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a 2015. május 4-i kötelezettségvállalások a következő szempontokból aggályosak:

a) a különleges csokoládék üzletágát kizárták az elidegenítésből;

b) a vevőre vonatkozó kritériumok nem írták elő, hogy a vevőnek szakismerettel kell rendelkeznie a kakaó és a csokoládé értéklánca terén;

c) a beszállítási megállapodás nem biztosított kellő rugalmasságot a vevőnek a megvásárolt mennyiségek és azok éves szintű változásai tekintetében.

(35) A felek 2015. május 22-én módosított kötelezettségvállalásokat nyújtottak be, amelyek eloszlatták ezeket az aggályokat.

(36) A Bizottság ezért határozatában azt a következtetést vonja le, hogy a 2015. május 22-i kötelezettségvállalások alapján a bejelentett összefonódás nem akadályozza jelentős mértékben a hatékony versenyt a németországi ügyfeleknek, illetve az ADM mannheimi (Németország) és a Cargill németországi üzeme szolgáltatási körzetének átfedő területein működő ügyfeleknek értékesített ipari csokoládé piacán.

IV. **KÖVETKEZTETÉS**

(37) A fent említett okoknál fogva a határozat megállapítja, hogy amennyiben a Cargill teljesíti a 2015. május 22-i kötelezettségvállalásokat, a tervezett összefonódás nem fogja jelentős mértékben akadályozni a hatékony versenyt a belső piacon, illetve annak jelentős részén.

(38) Következésképpen az összefonódást – az összefonódás-ellenőrzési rendelet 2. cikkének (2) bekezdésével, valamint 8. cikkének (2) bekezdésével, továbbá az EGT-megállapodás 57. cikkével összhangban – a belső piaccal és az EGT-megállapodás működésével összeegyeztethetőnek kell nyilvánítani.